

2. Reshaping Economic Geography. World Development Report. -The World Bank, 2009. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/IW3P/IB/2008/12/03/000333038_20081203234958/Rendered/PDF/437380REVISED01BLIC1097808213760720.pdf
3. Aghion, P. and Durlauf S.N. (eds) Handbook of Economic Growth. - North Holland, Elsevier Academic Press, 2005.
4. Офіційний веб-сайт Світового банку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>
5. State of the World's Cities Report 2004/2005. Nairobi:United Nations.[Електронний ресурс]-Режим доступу:<http://www.unhabitat.org/pmss/getElectronicVersion.aspx?nr=1163&alt=1>
6. Gill, Indermit, and Homi Kharas. 2007. An East Asia Renaissance: Ideas for Economic Growth. Washington, DC:World Bank
7. Combes, Pierre- Philippe. 'Marshall-Arrow – Romer Externalities and City Growth.' Working Paper 99-106, Centre d'Etude et de Recherche en Action Sociale, Paris,2000.
8. Spence, M. 'The Impact of Globalization on Income and Employment: The Downside of Integrating Markets', Foreign Affairs, 2011.V.90. p.28-30.
9. Gill, Indermit (2011), 'Improving Regional Development Policies', in OECD, OECD Regional Outlook 2011: Building Resilient Regions for Stronger Economies, OECD Publishing.-p.174.

УДК 658.012.2 (075.8)

Семенюта І.А.,
здобувач
Академії муніципального управління

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

В дослідженні розкрито та обґрунтовано необхідність проведення інвестиційної політики задля здійснення раціональних і ефективних загальнодержавних, регіональних і місцевих соціально-економічних і технологічних програм, відтворювальних процесів на макро- і мікроекономічному рівнях.

В исследовании раскрыто и обосновано необходимость проведения инвестиционной политики для осуществления рациональных и эффективных общегосударственных, региональных и местных социально-экономических и технологических программ, процессов восстановления на макро- и микроэкономическом уровнях.

The research exposes and grounds the necessity of the investment policy leadthrough for the realization of the rational and effective national, regional and local socio-economic and technological programs, reproductive processes on makro- and to mikroeconomic levels.

Постановка проблеми. Особливу роль у регулюванні інвестиційної діяльності, що спрямоване на виведення економіки з кризового стану і забезпечення сталого її розвитку, відіграє інвестиційна політика держави.

Без надійних та гарантованих капіталовкладень неможливо забезпечити створення і впровадження новітніх технологій, систем сучасної організації і управління товаровиробництвом і збутом продукції, розвиток ринкової інфраструктури, сучасної інформатизації суспільства тощо, що є фундаментальною основою забезпечення конкурентноздатності національного товаровиробництва. Відтворювальні процеси відбуваються виключно на базі інвестування. Чим воно активніше, тим швидші темпи відтворення і ефективних ринкових перетворень. Проте аналіз динаміки інвестицій в Україні свідчить, що за останні роки інвестиційна активність не відповідає вимогам виведення економіки з кризи. Цілеспрямована та ефективна державна інвестиційна політика має стати важливим механізмом активізації інвестиційних процесів в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в напрямку регулювання інвестиційної діяльності та формування інвестиційної політики започатковано в роботах Д. Хікса, Д. Рікардо, Дж. Кейнса, Дж. Мілля, Дж. Сакса, Є. Домара, Е. Хансена, К. Маркса, М. Фрідмена, Р. Харрода, Р. Солоу, У. Шарпа, наукові дослідження яких носять загальнотеоретичний характер і слугують методологічною основою для подальшої розробки даної проблеми. Дослідженням різних аспектів даної проблематики звертались провідні вчені України та країн СНД - Ю. Бендерський, В. Ф. Бесєдін, А. Гальчинський, В. Геєць, М. Герасимчук, Б. Губський, П. Єщенко, Б. Кваснюк, І. Лукінов, А. Пересада, А. Гойко та ін.

Формулювання цілей статті, формулювання мети та методів дослідження, постановка завдання. Метою роботи є визначення основних напрямків державної інвестиційної політики та обґрунтування її вдосконалення в умовах виходу економіки України з рецесії. Методологічною основою дослідження стали положення неокласичної та неокейнсіанської теорій, сучасні теоретичні розробки з проблем державного регулювання інвестиційної діяльності. Під час написання роботи були використані методи порівняння, спостереження, аналіз та синтез, табличний і графічний методи.

Завданнями статті є розробка практичних рекомендацій щодо посилення інвестиційної спрямованості регулювання, визначення соціально-економічної суті державної інвестиційної політики, основних інструментів та методів впливу держави на інвестиційну діяльність.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тенденція до скорочення обсягів інвестицій у ВВП негативно впливає на розміри національного багатства країни, темпи відтворення і ефективність ринкових перетворень. Слід відмітити, що у приватному секторі, який охоплює також тіньову економіку, де за непрямыми розрахунками обертається близько 50 % всього грошового капіталу держави, "тіньовий сектор" бере пасивну участь в інвестуванні виробничих програм. Інакше кажучи, заволодівши лівовою часткою грошової маси, цей сектор дуже слабо займається розвитком

товаровиробництва. Його економічні інтереси зосереджені на короткостроковому торговельно-грошовому обігу, обходячи вирішальну відтворювальну стадію виробництва. Така поведінка підприємницького сектору не відповідає стратегічним інтересам як держави так і суб'єктів господарювання [7, с.23-27].

В нашій країні відбувається складний процес формування власної нової цивілізаційної моделі. авторитетний науковець А. Гальчинський приділяє увагу базовим факторам зростання економіки, до яких відносить «... принципові системні зрушення трансформаційного періоду: забезпечення критичної маси ринкових перетворень, відчутний перелом у реформуванні відносин власності, перебудова менеджменту і реструктуризація підприємств, підвищення конкурентоспроможності.» [4, с. 6]. Крім того, він відзначає зміну чинників, що супроводжували зростання «... на старті ... стимулюючи функцію відігравали екстенсивні чинники: нарощування економіки за рахунок завантаження вільних виробничих потужностей, використання наслідків глибокої девальвації гривні у 1997-1998 р.р., погашення боргів із заробітної плати та пенсій тощо. Економічне зростання 2003 р. мало іншу природу. Дані статистичного аналізу свідчать про утвердження нової якості зростання, пов'язаної з розширенням внутрішнього ринку і початком інтенсивного оновлення основних виробничих фондів, відчутним зростанням інвестиційного попиту.» [4, с. 7].

Науковці оцінки практичної реалізації концепцій інвестиційного зростання засвідчують, що їх кінцевий ефект залежить від особливостей реалізації інвестиційної стратегії, що знаходить системне відображення в інвестиційній політиці, яка інтегрує в собі цілеспрямоване створення стимулів інвестування, каналів перерозподілу капіталів, технологій відбору інвестиційних проектів, а також контролю за рухом інвестиційних ресурсів. Інвестиційна політика - це сукупність заходів щодо усунення перешкод та запровадження стимулів для інвестування, захисту прав інвесторів, створення привабливого інвестиційного клімату для розвитку національної економіки та підвищенню життєвого рівня населення. У такому розумінні інвестиційна політика дещо виходить за рамки економічної політики як такої, оскільки поєднує політичні, правові, макроекономічні, податкові, регуляторні чинники, а також такі особливі важелі як PR та ризик-менеджмент [10]. Інвестиційна політика здійснюється в ув'язці з промисловою, грошово-кредитною, бюджетно-подакувою та зовнішньоекономічною політикою з метою забезпечення національних пріоритетів розвитку. Оскільки на різних етапах економічного розвитку пріоритети можуть змінюватись – відповідно, інвестиційна політика може коригуватися відповідно до визначених стратегічних пріоритетів.

Незважаючи на те, що питання інвестиційної політики знаходиться у полі зору багатьох вітчизняних науковців, на державному рівні досі не

вироблено єдиного підходу до розуміння суті та інструментів регулювання інвестиційних процесів, у тому числі на регіональному рівні. Дослідження сучасних теоретичних підходів до вивчення інвестиційних процесів та їх ролі у забезпеченні економічного зростання (теорії ендогенного економічного зростання, неокласичного та інституціонального напрямків) виявило, що в повному обсязі жоден з них не може бути покладений в основу сучасної інвестиційної політики в Україні. Водночас, їх позитивні елементи (визначальність інноваційного розвитку, порівняння граничного доходу з граничними витратами, необхідність інституціонального середовища та ін.) слід врахувати у процесі вдосконалення національної моделі регулювання інвестиційними процесами. Аналіз світових тенденцій показує, що необхідною умовою економічного зростання є забезпечення обсягів інвестування на рівні 20-25% валового внутрішнього продукту (ВВП). Водночас, слід наголосити, що досягнення зазначеного рівня є необхідною, але не достатньою умовою досягнення сталого економічного зростання, оскільки інвестиції є ресурсом, який можна використати з різним рівнем ефективності [5, С. 6-10].

Москалюк Н. П. державна інвестиційна політика розглядається як діяльність держави щодо визначення мети, основних завдань і пріоритетних напрямів розвитку інвестиційного процесу в країні та комплекс заходів, спрямованих на реалізацію поставлених завдань. Серед головних завдань інвестиційної політики України найбільш актуальними є такі: завершення формування стабільної нормативно-правової бази інвестиційної діяльності, забезпечення подальшого реформування податкової системи, в тому числі шляхом зниження податкового навантаження; зміцнення банківської системи України; створення додаткових стимулів для збільшення інвестицій у пріоритетні галузі економіки; стимулювання залучення інвестицій у наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність. В умовах дефіциту інвестиційних ресурсів складною проблемою державної інвестиційної політики є визначення пріоритетних напрямів інвестування. В основі її вирішення мають лежати, з одного боку, раціональне співвідношення між короткостроковими та довгостроковими завданнями інвестиційної політики держави, з іншого – орієнтація на першочергове інвестування таких сфер економіки, розвиток яких може слугувати передумовою для забезпечення загального економічного розвитку.

Завдання, передбачені державною інвестиційною політикою, повинні спиратися на комплекс заходів, які здатні забезпечити їх вирішення. Заходи - це способи застосування відповідних інструментів, за допомогою яких держава спрямовує поведінку економічних агентів на вирішення завдань щодо інвестиційного розвитку. Тому ефективність інвестиційно спрямованих заходів залежить від того, якою мірою вони здатні корелювати із завданнями, передбаченими інвестиційною політикою держави. Отже,

державна інвестиційна політика визначає не лише мету, завдання і пріоритети державної діяльності в інвестиційній сфері, а й заходи, які мають забезпечити необхідні передумови для втілення цієї політики в життя [9, с.4-9].

Еволюція економічних систем засвідчила, що інвестиційна політика може реалізовуватися за рахунок задіяння різних комбінацій факторів, які у своїй сукупності формують її концептуальну основу. Незважаючи на окремі ідейні протиріччя в теоріях економічного зростання, в практичному відношенні майже у всіх концепціях чільне місце відводилось фінансовому фактору – інвестиційному ресурсу, основне ж методологічне розмежування стосується того, розглядається він в якості рівноправного компоненту чи як катализатора зрушень. Аналіз теоретичних концепцій і моделей, що описують вплив інвестицій на економічний розвиток, показує, що у своїй більшості вони не можуть бути використані для пояснення значних і постійно існуючих диспропорцій в економічному розвитку між індустріально розвинутими економіками та економіками країн, що розвиваються, або перебувають на стадії економічних трансформацій. Результати досліджень, сформульовані для ринкових економік, не можуть екстраполюватися на досвід країн з перехідною економікою, оскільки не враховують системні особливості та специфіку перехідних економік.

Система регулювання умов інвестиційної діяльності не є стабільною і коригується залежно від економічної політики держави у кожний конкретний період, ступеня інвестиційної активності суб'єктів господарювання тощо. Для активізації або стримування інвестиційного попиту держава може використовувати традиційні, відпрацьовані світовою практикою методи: фіскальну політику, стимулювання інвестицій, втручання в ринок цінних паперів. Одна з найскладніших проблем переходу до ринкових відносин в Україні — перерозподіл повноважень і прав у сфері інвестицій між центром та регіонами. В умовах адміністративно-командної системи колишнього СРСР регіональну інвестиційну політику здійснював виключно союзний центр: колишні союзні республіки були її об'єктами, а не самостійними суб'єктами [8, с.170-178]. Конституція України (ст. 118, 119, 140—146) визначила головний вектор перерозподілу економічних прав і повноважень на користь регіонів. Нові соціально-економічні умови господарювання визначають і нові підходи до оцінювання інвестиційного потенціалу регіонів, ставлять завдання аналізу моніторингу та пошуку шляхів вирішення проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю на всіх регіональних рівнях [1].

Особливості інвестиційної політики держави залежать від економічного і соціального розвитку України, реалізації регіональних програм розвитку народного господарства, від державних і місцевих бюджетів (передбаченими в них обсягами державного фінансування інвестиційної діяльності). Коректність основних цілей і принципів

інвестиційної політики визначається розумінням специфіки поточного етапу економічного розвитку. На думку Тарасенка Ю. Г., оптимальним варіантом для України є поєднання позитивних сторін експортоорієнтованої моделі (поліпшення конкурентноздатності національної промисловості, участь у міжнародному поділі праці та інше) з позитивними якостями імпортозаміщувальної моделі промислової політики (задоволення внутрішнього попиту, стабільна зайнятість населення і інше) на основі інноваційного розвитку надасть економіці країни позитивний ефект та необхідний поштовх росту розвитку промислового комплексу і як результат - ріст добробуту населення [11].

Особливість інвестиційної політики держави в Україні визначається ситуацією, яка склалася в інвестиційному комплексі та в інвестиційній діяльності, якій властиві надзвичайно низькі темпи оновлення виробничого апарату, зношеність засобів виробництва; зниження інвестиційної активності суб'єктів; деформована структура економіки у бік гіпертрофії видобувної та обробної промисловості, яка відноситься до низько технологічних виробництв, її витратний характер; хронічний дефіцит оборотних засобів підприємств за умов інфляції, через що виникає необхідність використання кредитних ресурсів; напруженість державного і місцевого бюджетів, внаслідок чого скорочуються можливості бюджетного фінансування інвестицій.

У результаті застосування експортоорієнтованої моделі у світовому поділі праці Україна закріплюється як сировинний та ресурсний придаток, зростаючий ринок збуту продукції іноземного походження. При цьому вітчизняна економіка втрачає продуктивні робочі місця, новостворену додану вартість, на території України розміщуються ресурсо-, енерго- та екологіємні виробництва. Інвестиційна активність в провідних секторах надто залежить від коливань зовнішньоекономічної кон'юнктури, сприятливої тарифної політики природних монополій всередині країни, цінової стабільності поставок енергоносіїв з-за кордону. У 2005 р. проявилися системні ознаки кризи експортоорієнтованої моделі, зокрема уповільнились темпи зростання ВВП, сповільнились темпи приросту обсягу промислової продукції, у сільському господарстві, темпи приросту інвестицій в основний капітал. Крім погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури, до причин економічного гальмування додали внесок окремі рішення економічного блоку Уряду, зокрема: ревальвація гривні, різке підвищення тарифів на залізничні перевезення, ліквідація ВЕЗ і ТПР, скасування програм галузевої підтримки в окремих підгалузях машинобудування. Погіршення зовнішнього попиту на українську промислову продукцію, посилення конкуренції на традиційних ринках вітчизняної промисловості (Китай, Близький Схід) через появу аналогічної продукції інших виробників, підвищення цін на енергоносії робить модель розвитку, спеціалізовану на експорті низькотехнологічної та сировинної

продукції, безперспективною. Таким чином, за роки загальноекономічного спаду та період (1999-2006 рр.) реалізації експортоорієнтованої моделі розвитку відбулись глибокі деформації науково-технічного та виробничого потенціалу України. Відбувається накопичення негативних явищ, у т.ч. у галузях, що в найбільшій мірі пристосувалися до нових умов і робили найбільший внесок в економічне зростання національної економіки. Збереження таких тенденцій загрожує новим обертом системної кризи і, відповідно, черговою хвилею деіндустріалізації. Тому нагальною потребою є зміна орієнтирів інвестиційної політики і активізація ролі держави в усуненні структурних диспропорцій. Така ситуація є об'єктивним наслідком несистемності і хаотичності у підходах до розробки національних інноваційно-інвестиційних пріоритетів. За роки незалежності в Україні не було сформовано цілісне концептуальне бачення інвестиційної політики, натомість було прийнято значну кількість нормативно-правових актів, програм і концепцій, створювалися і ліквідовувалися спеціальні установи, до компетенції яких було віднесено інвестиційно-інноваційну сферу, однак ефективність їх діяльності залишилась досить незначною.

Наступним етапом економічного розвитку має стати реалізації інноваційної моделі інвестиційної політики. Інноваційний розвиток економіки потребує необхідних обсягів фінансування фундаментальних, прикладних науково-дослідних робіт та інших складових науково-технічного циклу технологій. Як свідчить досвід розвинених країн Заходу, витрати на фінансування науково-дослідних робіт повинні бути на рівні 3,5—4 % від валового внутрішнього продукту країни. Інноваційний процес, що реалізується через інноваційні програми й інвестиційні проекти, становить комплекс тривалих та високовартісних заходів економічної діяльності держави та бізнесових структур. Реалізація інноваційного розвитку економіки передбачає проведення відповідної інвестиційної політики, системного узгодження заходів підприємницьких структур, фінансових установ, держави. Безперервний процес реалізації інноваційної політики передбачає значне вкладання капіталу в удосконалення загальної та професійної освіти, проведення фундаментальних та прикладних досліджень, формування нової, створеної на підставі результатів науково-дослідних робіт технічної бази виробництва та впровадження техніко-технологічних нововведень у галузі економічної діяльності. Критерії успішної реалізації інноваційної політики розвитку економіки пов'язані насамперед із показниками, що характеризують рівень виробничої, комерційної та фінансової ефективності в постінвестиційний період господарської діяльності підприємств. Визначення відповідності рівня ефективності впровадження інвестиційних проектів вимогам інноваційного розвитку економіки передбачає проведення значної кількості фінансово-економічних розрахунків із використанням проектних

даних обсягів інвестиційних витрат, експлуатаційних витрат і результатів операційної та комерційної діяльності в постінвестиційний період господарювання підприємств. Попередньою умовою інноваційного розвитку економіки є високий рівень впливу освіти й науки на всі сфери суспільного життя, що проявляється у формуванні відповідних пропорцій результативності складових науково-технічного прогресу. Критерії інноваційного розвитку суб'єктів господарювання й інвестиційних проектів, що безпосередньо реалізуються ними, пов'язані із положеннями закону випереджального зростання результатів щодо зростання ресурсів і витрат у постінвестиційний період діяльності підприємств [6].

На сьогодні об'єктивних передумов для реалізації інноваційної моделі інвестиційної політики на сучасному етапі економічного розвитку України немає, оскільки:

- По-перше, постіндустріальний етап розвитку потребує високих обсягів ВВП на душу населення. Україна має досить низький рівень ВВП на душу населення (по результатам 2006 р. - біля 2,3 тис. дол. (тоді як у Норвегії – 55,6 тис. дол., США – 46,0 тис. дол., Німеччині – 34,4 тис. дол., Франції – 33,8 тис. дол., Росії – 14,6 тис. дол., Бразилії – 9,7 тис. дол., Китаї – 5,3 тис. дол., Індії – 2,7 тис. дол.).

- По-друге, економіка постіндустріалізму базується на широкому внутрішньому попиті, який забезпечує потужний середній клас із високою платоспроможністю.

- По-третє, загалом утвердження зрілої системи постіндустріального розвитку у країнах Заходу відбувалось досить тривалий історичний проміжок часу – фактично вся друга половина ХХ ст. припала на період освоєння чергового технологічного укладу; перехід до нового технологічного укладу, основу якого становлять технології 5-го та 6-го покоління, за оцінками фахівців, займе 20 років

Концепція регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки наголошувала, що обмежені бюджетні фінансові ресурси не дають змоги на нинішньому етапі реформування економіки забезпечити структурні зміни в галузях народного господарства та будівництва житла і об'єктів соціально-культурного призначення в обсягах, необхідних для задоволення потреб населення. Здійснюючи децентралізацію управління економікою, розширюючи повноваження регіонів, держава значною мірою знімає із себе функції забезпечення інвестиціями та передає їх суб'єктам господарювання. Державна інвестиційна підтримка має надаватись для розвитку пріоритетних напрямів в економіці з урахуванням конкретних завдань і можливостей бюджету. Реалізація інвестиційної політики може здійснюватись шляхом спрямування коштів державного бюджету на фінансування капітального будівництва безпосередньо органам державного управління - лише у разі вичерпання інших джерел фінансування; проведення податкової політики,

спрямованої на стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання; створення умов для формування обґрунтованих договірних цін у будівництві та посилення державного контролю за їх впровадженням; сприяння розвитку конкуренції на інвестиційному ринку; розвитку та захисту внутрішнього інвестиційного ринку в межах діючих законодавчих та нормативних актів, міжнародних договорів і угод [3].

Державна інвестиційна політика має координуватись з регіональною політикою та інвестиційною політикою регіонів. Концепція державної регіональної політики говорила про те, що територіальна диференціація рівня економічного розвитку пов'язана з відсутністю механізмів стримування, ефективного ситуювання місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо прискорення розвитку регіонів та основі повнішого використання їх природного, економічного, трудового, наукового та інших потенціалів. Несистемність державної політики та діяльності в цій сфері стала однією з важливих причин стримування комплексного соціально-економічного розвитку та стабільності в державі, ускладнення умов для зміцнення позицій України у міжнародному економічному співробітництві, повільного здійснення ринкових перетворень на місцях [2].

Необхідність прискорення поступу України на шляху сталого розвитку, економічного зростання, поєданого з активною соціальною політикою держави, демократизацією всіх складових суспільного життя, потребує формування якісно нової державної регіональної політики. Державна інвестиційна та регіональна інвестиційна політики мають стати складовими частинами національної стратегії соціально-економічного розвитку України, тісно пов'язаною із здійсненням адміністративної реформи та впорядкуванням адміністративно-територіального устрою, і реалізується шляхом здійснення органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування системи заходів для забезпечення ефективного комплексного управління економічним та соціальним розвитком України та її регіонів - Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя.

Оскільки фундаментальним напрямком інвестування є промисловість і ріст ВВП є основним показником зростання, то має бути побудована система взаємодії держави і регіонів у всіх сферах, в тому числі й у сфері промислової політики. Інтерес держави в промисловій політиці – відновлення національного виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, розвиток тих галузей і сфер, які є життєво важливими з точки зору існування чи якісного перетворення економічної системи. Інтерес кожного регіону конкретизується в систему досягнення бажаних наслідків від застосування загальнодержавних підходів до проведення промислової політики та реалізації конкретних програм розвитку реального сектора в регіоні на

основі врахування його ресурсного забезпечення, особливостей, спеціалізації, рівня розвитку і т. п. [12, с.10-17].

Не можна не погодитись з українськими науковцями [Крючкова І.В. Теоретико-методологічні аспекти державного регулювання інвестиційної політики], що «державне регулювання інвестицій» та «державна інвестиційна політика» – нетотожні терміни. Інвестиційна політика більш широке поняття і може застосовуватись як невтручання, тоді як поняття «державне регулювання інвестиційної діяльності» має активну природу. До того ж, державне регулювання інвестиційної діяльності містить інструменти, що безпосередньо не стосуються інвестиційної політики. Держава здійснює регуляторну функцію інвестиційної активності за допомогою законодавства, через державне планування, програмування, через державні інвестиції, субсидії, пільги, кредитування, реалізацію соціальних і економічних програм. Державному регулюванню притаманний постійний пошук оптимального співвідношення ринкової та державної складової.

Концепцією Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки в якості основної мети передбачено створення умов для активізації інвестиційної діяльності, спрямованої на модернізацію реального сектору економіки та забезпечення сталого розвитку. При цьому можливі два варіанти розвитку державної інвестиційної політики:

– пасивний, що виключає цілеспрямований вплив держави на інвестиційний ринок, стимулювання інвестиційної діяльності та надання державних інвестицій, і передбачає застосування виключно ринкових механізмів збалансованого розвитку в цій сфері;

– активний, що передбачає проведення державної політики із стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в Україні, зокрема на засадах розвитку системи державних інвестицій, підвищення ефективності та посилення прозорості функціонування механізмів державно-приватного партнерства та стимулювання залучення приватних інвестицій у реальний сектор економіки.

Саме другий варіант визначається як оптимальний, оскільки він сприяє збалансованому розвитку державного та приватного сектору, концентрації зусиль на пріоритетах розвитку, підвищенню привабливості об'єктів інвестування, створенню умов для прямої та непрямої участі держави в інвестуванні, а також відповідає сучасним тенденціям інвестиційної політики розвинутих держав у посткризовий період [Концепція Державної цільової економічної...].

Створення сприятливих умов для надходження інвестицій визнано напрямом стратегічних перетворень в Програмі економічних реформ «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [Програма економічних реформ].

Починаючи з 2010 р. в Україні значно активізувалась діяльність держави у напрямку удосконалення інституційного та нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності, з метою її підпорядкування потребам і завданням модернізації. Зокрема, було переглянуто та унормовано ряд проблемних питань у даній сфері, розпочалось практичне запровадження низки механізмів стимулювання інвестиційної діяльності [Пріоритети інвестиційної політики у контексті модернізації економіки, с. 41]. Активна інвестиційна політика, спрямована на стимулювання інвестицій була визнана одним із пріоритетів у новій модернізаційній стратегії України.

Водночас подальшого розв'язання потребують завдання, пов'язані з узгодженням, усуненням дублювань нормативних документів та подолання їх переважної орієнтації на державне ресурсне забезпечення. Без цього не тільки неможливе подальше впровадження нових механізмів підтримки інвестиційної діяльності, а й нівелюється модернізаційна спрямованість державної інвестиційної політики.

Отже, успіхи економічної модернізації України безпосередньо залежать від здатності держави розробити та реалізувати послідовну й системну державну політику стимулювання інвестицій, спрямування їх потоків на першочергове оновлення техніко-технологічного забезпечення стратегічно важливих і створення нових виробництв.

Висновки. На сьогодні на державному рівні не вироблено єдиного підходу до регулювання інвестиційних процесів, у тому числі на регіональному рівні. Дослідження сучасних теоретичних підходів до вивчення інвестиційних процесів та їх ролі у забезпеченні економічного зростання виявило, що в повному обсязі жоден з них не може бути покладений в основу сучасної інвестиційної політики.

За роки реалізації експортоорієнтованої моделі розвитку відбулись глибокі деформації науково-технічного та виробничого потенціалу України. Інноваційний тип економічного розвитку дедалі більше стає тим фундаментом, який визначає економічну міць країни та її перспективи на світовому ринку. Інноваційний розвиток можна охарактеризувати як процес структурного вдосконалення національної економіки, який досягається переважно за рахунок практичного використання нових знань для зростання обсягів суспільного виробництва, підвищення якості суспільного продукту, зміцнення національної конкурентоспроможності та прискорення соціального прогресу в суспільстві [13]. Таким чином, модернізація української економіки на засадах інноваційного розвитку має забезпечуватися комплексним застосуванням усіх доступних важелів інвестиційної політики та запобіганням конфлікту між їхніми впливами та між вирішенням стратегічних та поточних завдань.

Використані джерела інформації:

1. Конституція України, <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Концепція державної регіональної політики, затверджена Наказом Президента України від 25 травня 2001 року N 341/2001, <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=341%2F2001>.
3. Концепція регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 1995 р. N 384, <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=384-95-%EF>
4. Гальчинський А., Львовчкін С. Становлення інвестиційної моделі економічного зростання України // Економіка України. - 2005 - №6. - С.4-11.
5. Дацишин М. Б. Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / НАН України. Ін-т регіон. дослідж. — Л., 2003. - 19 с. - укр. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ОЦІНКА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ, с. 6 -10.
6. ЖалілоЯ. Проблеми та пріоритети формування інноваційної моделі розвитку економіки України. Наукова доповідь. — К.: НІСД, 2005.
7. Лукінов І. І. “Інвестиційна політика в стабільному економічному розвитку” - Економіка України, 1999 №10, с.23-27.
8. Мельник Ф. “Державне регулювання економіки”К: 1994р ст 170-178.
9. Москалюк Н. П. Автореф. дис. канд. екон. Наук: 08.02.03 - К., 2002.- 19с., УДК 336.531.2 ДЕРЖАВНА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ СТАБІЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ, с. 24.
10. Москвін С., Доповідь на V -му Форумі ПФТС РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ, http://www.usfa.org.ua/publ/Foros_Investpolicy.htm.
11. Тарасенко Ю.Г. Простір і час сучасної науки (25-27 квітня 2007року) » Державне управління Тарасенко Ю.Г. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ, <http://intkonf.org/category/arhiv/prostir-i-chas-suchasnoyi-nauki-25-27-kvitnya-2007roku/derzhavne-upravlinnya/>
12. Яковенко Л.І. . Автореф. дис... док. екон. наук: 08.01.01. / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2001, с. 27
13. <http://old.niss.gov.ua/Table/Zhalilo21/003.htm>

Рецензент: Гузик М.М., к.е.н., доцент